

Správa o činnosti pedagogického klubu

1. Prioritná os	Vzdelávanie
2. Špecifický cieľ	1.1.1 Zvýšiť inkluzívnosť a rovnaký prístup ku kvalitnému vzdelávaniu a zlepšiť výsledky a kompetencie detí a žiakov
3. Prijímateľ	Obchodná akadémia, Komenského 3425/18, 075 42 Trebišov
4. Názov projektu	Zvýšenie kvality vzdelávania v Obchodnej akadémii v Trebišove
5. Kód projektu ITMS2014+	312011AGT6
6. Názov pedagogického klubu	Klub čitateľskej gramotnosti
7. Dátum stretnutia pedagogického klubu	02. 06. 2022
8. Miesto stretnutia pedagogického klubu	OA Trebišov učebňa JAZ2
9. Meno koordinátora pedagogického klubu	PhDr. Ľubomíra Zuščinová
10. Odkaz na webové sídlo zverejnenej správy	http://www.oatv.edu.sk

11. Manažérske zhrnutie:

Čítanie s porozumením pri riešení testových úloh EČ MS

Krátka anotácia

Cieľom stretnutia pedagogického Klubu čitateľskej gramotnosti bola diskusia na tému Čítanie s porozumením pri riešení testových úloh EČ MS a diskusia o vplyve stresu na riešenie testových úloh a spôsoboch jeho eliminácie. Cieľom bolo analyzovať časté typy úloh zameraných na čítanie s porozumením, stanoviť štandardy pre čítanie s porozumením na strane žiaka, analyzovať metodológiu, analyzovať príčiny klesajúcej úspešnosti riešenia úloh a hľadať metódy na zastavenie tohto negatívneho trendu. V druhej časti stretnutia pedagogického klubu sa členovia zamerali na otázku stresu a jeho vplyvu na riešenie úloh. Členovia diskutovali o metódach a stratégiách zvládania stresu a možnostiach, ako takejto situácii predísť.

Kľúčové slová

čitateľská gramotnosť, štandardy čítania s porozumením, efektívne metódy zvládania stresu, eliminácia stresu

12. Hlavné body, témy stretnutia, zhrnutie priebehu stretnutia:

Základom metodologickej diskusie bolo konštatovanie, že s posudzovaním úrovne čitateľskej gramotnosti priamo súvisí aj problém jej testovania a uplatnenia adekvátnej metodológie. Dôležité je preto

nastaviť testové položky tak, aby skutočne pokrývali i sféru apercepcie textu a nielen pasívne čítanie či predchádzajúce vedomosti v téme, v ktorej je testový text štylizovaný. EČ MS sú skupinovo administrované štandardizované testy. Usilujú sa podať do značnej miery ucelený obraz o aktuálnom výkone porovne širokej skupiny testovaných. Hoci umožňujú porovnávať ich výsledky, pre svoju povahu rozlišovacích testov však nevypovedajú nič o priebežnom prograse či regrese otestovaných.

Najčastejšie uplatňovaným typom otázok sú v EČ MS otázky s možnosťami (multiple-choice task). Je otázne, nakoľko tento typ testu preveruje schopnosť vytvorenia mentálnej reprezentácie prečítaného (uchopiť odkaz textu), ak je úryvok textu prístupný na nahliadnutie počas celej doby testovania, keďže bez stimulácie oprieť sa o vlastnú pamäť pri apercepcii podnetov z textu sa teda celý test stáva len jednou (z množstva potenciálne možných) interpretáciou úryvku. Zaujímavou alternatívou je tzv. technika vetnej verifikácie (the sentence verification technique) fungujúca na podobnom princípe ako klasický typ otázok pravda/ nepravda (testovaní označujú, či je istá výpoveď na základe textovej ukážky pravdivá alebo nie), avšak namiesto určovania (ne)pravdy sú testovaní vyzvaní uviesť, či konkrétna veta ponúka informácie z úryvku. Výhoda tejto metódy spočíva v skutočnosti, že upriamuje pozornosť na uchopenie informácií z úryvku bez rizika znevýhodnenia jedincov s vyjadrovacím deficitom. Revízia hodnovernosti používanej metodológie pri testovaní čitateľskej gramotnosti bola motiváciou mnohých. Maturitná skúška obsahovo vychádza z cieľových požiadaviek na maturanta. V cieľovej kompetencii čítania s porozumením sú štandardy stanovené nasledovne:

Žiak:

- vie samostatne vnímať všetky problémy nastolené akýmkoľvek vecným a umeleckým textom identifikovať chyby a protirečenie, ktoré sa v texte nachádzajú – ovláda metódu kritického čítania,
- vie posúdiť vierohodnosť, spoľahlivosť a relevantnosť informačných zdrojov,
- vie v akomkoľvek primeranom vecnom a umeleckom texte vyhľadať všetky implicitne vyjadrené informácie a samostatne ich správne spojiť do komplexnej informácie,
- vie na lepšie porozumenie textu samostatne a aktívne využívať široký repertoár kontextových súvislostí,
- vie využívať jednoduché myšlienkové operácie, reprodukcia, porozumenie, priradovanie, zoradovanie, triedenie, porovnávanie, jednoduchá aplikácia,
- vie využívať zložitejšie myšlienkové operácie: analýza, syntéza, dedukcia, vysvetľovanie, hodnotenie, dokazovanie, overovanie,
- vie uplatňovať tvorivý prístup: tvorba hypotézy, zložitejšia aplikácia, riešenie problémových situácií, objavovanie nových myšlienok a vzťahov.

Z hľadiska funkčných štýlov, zohľadňujúc cieľové požiadavky na maturanta, východiskové texty pokrývajú publicistický (zvyčajne v rozsahu 2 textov), odborný (obyčajne v rozsahu 1 textu) a umelecký štýl (spravidla v rozsahu 5 textov).

Členovia klubu sa zhodli že z definícií vyplýva, že stres je charakterizovaný ako istý vplyv na človeka, ktorý na neho významne pôsobí a ovplyvňuje jeho fyzickú a psychickú stránku. Všeobecne sa stres vníma ako negatívny vplyv. Za istých okolností môže mať stres aj motivačný vplyv, napr. zvýšenie aktivity. Pre jedného žiaka môže byť zlá známka stresujúca, iného môže vyprovokovať k vyššej výkonnosti. Stresovaný žiak môže ostať pasívny, prežívajúci depresiu a pod. Prežívanie stresu je individuálne. Učiteľ si musí všimnúť všetky prejavy žiaka, diagnostikovať ich a následne riešiť. V súvislosti so záťažou a stresom sa začal používať pojem coping. Zvládanie je stále sa meniace kognitívne a behaviorálne úsilie jedinca zvládnuť, tolerovať alebo redukovat' požiadavky, ktoré zaťažujú, či dokonca prevyšujú jeho psychické zdroje. Proti tejto záťaži sa organizmus bráni aj nevedome – je to adaptácia, prispôsobovanie si úloh a pod., pričom človek nepociťuje zásadnejšie problémy.

Na pozadí postupného prehodnocovania prístupov k čitateľskej gramotnosti v minulosti, sme stanovili potrebu prehodnotiť proporčné zastúpenie rovnakého typu otázok, zahrnúť nové teoretické poznatky z nazerania na prežívanie významu a rozšíriť paletu úloh o kognitívne náročnejšie položky pri koncipovaní testu. Členovia klubu následne diskutovali o vplyve stresu. Zhodli sa že študenti môžu predísť stresu aplikovaním rôznych metód. Žiaci potrebujú inventarizovať svoje vedomosti a ujasnenie, koľko času potrebujú na prípravu. Je potrebné nájsť správny pomer medzi podielom času venovanému štúdiu, ale i oddychu. Stanovili taktiež základné stratégie:

Aktívne stratégie zvládania – podstatou je, aby sme žiaka učili premýšľať o tom, čo sa stalo, ako možno záležitosť riešiť, učili ho hľadať nové prístupy k zvládnutiu problémov tak, aby žiak nerezignoval, na situáciu nazeral optimisticky s tým, že sa dá zvládnuť.

Stratégie hľadania podpory – žiak má hľadať u niekoho podporu. Môžu to byť spolužiaci, učitelia, rodičia, starí rodičia. Zmyslom stratégie je, aby žiak nerezignoval, ale hľadal pomoc. Tá môže byť odborná, napr. pomoc pri učení, ale aj emocionálna, napr. povzbudenie.

Stratégie rozptýlenia – sú zamerané na to, aby žiak zabudol na stresujúcu situáciu, preorientoval sa na istý čas na niečo iné, napr. šport, návšteva kina. Ide o to, čomu v bežnej reči hovoríme zabudnúť na problém.

Únikové stratégie – znamenajú odpútanie sa od problému a sústredenie sa na niečo iné, napr. „Pokiaľ nejde o život, nič sa nedeje.“ Je to navodenie odstupe od problému, ku ktorému sa žiak vráti neskôr.

13. Závěry a odporúčania:

Možné odporúčania, ako postupovať pri riešení EČ MS a zvládání stresu:

- je potrebné, aby si žiaci a žiačky uvedomovali potrebu čitateľskej kompetencie v zmysle prechodu od pasívneho k aktívnemu čítaniu, žiaci si potrebujú vybudovať kompetenciu samostatne vnímať a posudzovať dôležitosť, logickú nadväznosť a hodnovernosť vyhodnocovaných informácií, ktoré mu text ponúka,
- u žiaka maturitného ročníka sa vyžaduje aplikácia jednoduchých a zložitejších myšlienkových operácií ako aj tvorivého prístupu,
- je potrebné opätovné zváženie výberu typu otázok na analýzu a interpretáciu ako aj nevystavovanie žiakov stresovým situáciám,
- žiaci musia byť oboznámení s metódami a štandardami zvládania stresových situácií ako aj metódami kognitívneho a behaviorálneho úsilia jedinca zvládnuť prípravu na stresovú záťaž.

14.	Vypracoval (meno, priezvisko)	Mgr. Daniel Gonos
15.	Dátum	02. 06. 2022
16.	Podpis	
17.	Schválil (meno, priezvisko)	PhDr. E. Zuščinová
18.	Dátum	02. 06. 2022
19.	Podpis	

Príloha: Prezenčná listina zo stretnutia pedagogického klubu